

JanusCentret

**ANTOLOGI OM MØDER MELLEM
OFFER OG KRÆNKER
D.28/11 2016:
MEDIATIONSMØDER I
INCESTSAGER, HVOR ET
BARN HAR KRÆNKET EN
SØSKENDE**

MIMI STRANGE, DIREKTØR, SPECIALIST I
PSYKOTERAPI OG SUPERVISION, JANUSCENTRET

STINE TOFTE, PSYKOLOG, AUTORISERET,
JANUSCENTRET

CITAT FRA EN UNG MAND, DER HAR DELTAGET I MEDATIONSMØDE MED SIN LILLESØSTER

” Inden (mødet) var jeg rimelig nervøs for, hvordan hun ville tage det og om hun ville være min søster igen. Nervøsiteten var oppe i toppen af, hvad den kan være. Jeg var også bange. Og hvis man kan sige det, så glædede jeg mig derudover, fordi jeg også havde glædet mig til at komme og gøre det, for jeg vil gerne det bedste for min søster efter det, der er sket.

Efter mødet, (...) havde jeg det fantastisk. For nu var det endelig overstået. Jeg kunne komme videre. Vi kunne endelig starte på en ny start. Jeg var stadig ked af det, jeg har gjort. Det er ikke fordi, at det gør mig mindre ked af det, men jeg tror bare, at det har hjulpet mig helt vildt.”

AGENDA

- ”Den Danske Model”: Mediationer osse i sager hvor den krænkende part er et barn/ung
- Forskellige metoder: Undskyldning som brev eller som personligt møde?
- Kort om mediationsmøder og dataindsamling
- Vidensindsamling gør os klogere – gør indsatser vidensbaseret
- Nye tiltag (breve fra forældre mm.)

JANUSCENTRET: MEDIATIONER I KLINIK OG FORSKNING

- JanusCentret har brugt metoden siden oprettelsen i 2003
- Videreudvikling af metoden både i klinik og i videnscenter (indsamling af kvalitative og kvantitative data) i JanusCentret kontinuerligt
- Interviews med alle parter som har deltaget i mediationsmøder
- Opfølgende interviews er på tegnebrættet- har lavet forløbsundersøgelse (2016)

MEDIATION ER IKKE EN HURTIG LØSNING

Vi skal sikre os, at den krænkende part virkelig *mener* det og kan indgå på en autentisk måde

Osse børn med begrænsede ressourcer/neuropsykiatriske vanskeligheder, der har krænket andre børn, kan deltage i mediationsmøder

Voksnes erfaringer med søskendeincest i barndommen

Mediationsmøder forudsætter **tid og ressourcer**

- De er **ikke** en hurtig løsning, der kan anvendes i enhver sammenhæng
- Det er **strukturerede møder** med en **grundig forberedelsesproces**, hvor offer, den krænkende part, forældre og øvrig familie får professionel assistance og støtte af psykologer

FORSKELLIGE PROBLEMSTILLINGER – FORSKELLIGE INDSATSER

- Møde face to face:
- Hvis du tænker på en situation, hvor et andet menneske, som er betydningsfuldt for dig, virkelig har gjort dig fortræd, såret dig dybt etc. Vil du da helst have undskyldningen direkte eller gennem et brev?
- Breve eller møder afhænger af kontekst, situation, overgrebets karakter, relationen mellem parterne, mv.

MEDIATION MELLEM BØRN ER

- Traumereducerende
- Ikke primært recidivforebyggende, men har primært fokus på **ofret**
- Men har formodentlig en forebyggende betydning for den krænkende part, når han/hun har været igennem et vellykket mediationsmøde og har forstået, hvad det har gjort ved ofret (og hvad det har gjort ved den krænkende part selv!)

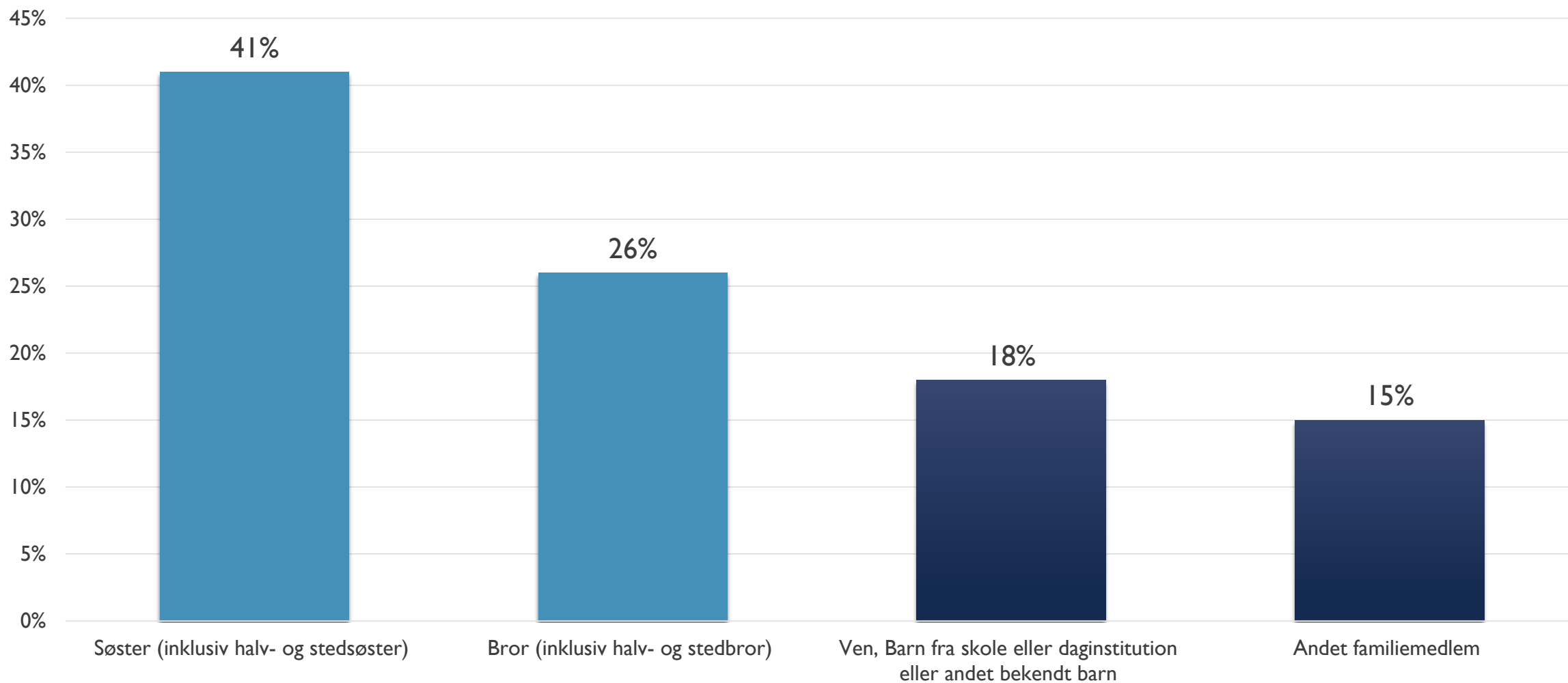
OVERBLIK: KLINIK OG VIDENSCENTER

- JanusCentret har indtil videre indsamlet data i 50 sager, hvor der er afholdt et eller flere mediationsmøder (det danske sample er på 400 sager)
- I de fleste sager afholdes der et enkelt mediationsmøde mellem offer og den krænkende part, men i nogle sager afholdes der flere møder med forskellige parter i samme sag
- Den krænkende part, der har deltaget i mediationsmøder, er i gennemsnit 12 år, og ofrene i gennemsnit 8 år
- De sager, der bliver til mediationssager, adskiller sig fra det generelle sample i forhold til den relation, der er mellem ofret og den krænkende part:
- 2/3 af ofrene i mediationssager har en *søskenderelation* til den krænkende part (hel-halv- eller stedsøskende)

Relation mellem offer og klient i mediationsager (n=40)

SPØRGSMÅL FRA OFRET - DE OFTEST STILLEDE SPØRGSMÅL

1. Hvorfor gjorde du det?

Det er uforståeligt for det enkelte barn hvad baggrund og motiv for det, de har været udsat for, har været

2. Hvorfor mod mig?

Børn der er ofre for overgreb, gør sig ofte mange tanker om at det var deres egen skyld og at de selv inviterede til det eller det er en straf for noget de har gjort

SPØRGSMÅL FRA OFRET - DE OFTEST STILLEDE SPØRGSMÅL

*3. Hvorfor stoppede du ikke, da jeg bad dig om det – eller-
Kunne du ikke mærke at jeg ikke kunne lide det?*

4. Kunne du finde på at gøre det igen og er du sur over at overgrebene er blevet afsløret?

Børn, særligt søskende, kan føle sig særligt ramt af at en storebror eller –søster gør dem fortræd og udsætter dem for noget ubehageligt, særligt i familier hvor det ældre barn også har haft en omsorgsrolle i forhold til yngre søskende

Det er væsentligt for ofret at blive forsikret om at det ikke sker igen og at den krænkende part ikke er vred over at det er kommet for dagens lys

OPMÆRKSOMHED PÅ SPROGBRUG: RESPEKT OG VÆRDIGHED

- Børn med seksuelle adfærdsproblemer og unge med sexuel krænkende adfærd
- Addressér adfærden, ikke identiteten (Guidelines for Juveniles, IATSO);
  - Ved at adskille *identitet og handling*, understøttes den sunde identitetsudvikling og barnet/den unge hjælpes til at se sig selv som andet og mere end den sexuel grænseoverskridende adfærd – og med evne og mulighed for at tage kontrol over egne impulser og handlinger
- Børn og unge påvirkes i høj grad af det sprog vi bruger til at beskrive dem

PRINCIPPER FOR BEHANDLING OG MEDIATION

- Undlad at patologisere eller kriminalisere børn/unge med seksuelle adfærdsproblemer som *én* gruppe
- Behandlingen skal være relationsbaseret (da seksuelle adfærdsproblemer/grænseoverskridelser jo er relationsbaserede)
- Børn med seksuelle adfærdsproblemer skal behandles i en familiebaseret- og tilknytningsfokuseret terapiramme
- Mediation som intervention følger disse principper

JanusCentret

MEDIATIONER

**NÅR FORÆLDRE
PÅTAGER SIG ET
ANSVAR**

***BREVETIL DERES
BØRN***

SØSKENDEINCESTSAGER – EN TEORETISK FORSTÅELSE

- Søskendeincest sager kan bedst forstås ud fra en social og familiebaseret kontekst
- Ofte er søskendeincest et symptom på en dysfunktionel familiedynamik påvirket af faktorer som psykisk/fysisk sygdom, konflikter, misbrug, skilsmisse, arbejdsløshed mv.
- Da børn er et produkt af deres miljø, har forældre et afgørende ansvar i søskendeincestsager

HVORFOR SKAL FORÆLDRE INDDRAGES I PROCESSEN?

1. Hvis vi mener, at seksuelle overgreb er et symptom på dysfunktionelle familierelationer/dynamikker, er den krænkende adfærd **et fælles ansvar** mellem det krænkende barn og dets forældre. Børn i søskendeincestsager bør ikke bære hele ansvaret alene. For det første er de børn. For det andet er de et produkt af deres familiemiljø
2. Det faciliterer mediationsprocessen: det er lettere for børn at give en undskyldning, hvis de har oplevet deres forældre tage ansvar og mærket betydningen af at modtage en undskyldning

EFFEKTVEDE MEDIATIONER, DER INDDRAGER BÅDE BØRN OG FORÆLDRE

- Det bearbejder de seksuelle overgreb i familien (i en vis grad)
- Det genopbygger de ødelagte relationer i familien
- Det bryder dysfunktionel adfærd og problemløsning i familien
  - familien lærer nye måder at håndtere problemer på
  - familien lærer nye konstruktive måder at tale med hinanden på
  - familien lærer at tage ansvar
- Det giver familien mulighed for nye harmoniske måder at være familie på
- Det forebygger seksuelle overgreb fremover

JanusCentret

**METODE
UDVIKLING**

BREVSKRIVNING

BREVSKRIVNING – AT PÅTAGE SIG ET FORÆLDREANSVAR

Formålet er, at forældrene sammen med (hver) deres psykolog formulerer breve til begge deres børn – både til ofret og den, der har krænket. I brevene påtager de sig et ansvar og undskylder, fx for ikke at have været der tilstrækkeligt for deres børn, ikke ydet den nødvendige omsorg, støtte, opmærksomhed, ikke opdaget overgrebene mv.

BREVSKRIVNING

Processen med forældrene foregår altid *inden* forberedelserne med børnene. Som de voksne skal de påtage sig et ansvar først.

Breve skrevet af forældrene gives til børnenes psykologer, der læser brevene sammen med dem og drøfter betydningen af dem (nogle gange afholdes deciderede mediationer mellem børn og deres forældre).

JanusCentret

CASE

**DA BENJAMINS
FORÆLDRE
PÅTOG SIG ET
ANSVAR**

CASE

Peter

- Far til Benjamin, Jonas og Jessica
- Ny partner

Skilt
Fysisk vold i hjemmet
Omsorgssvigt
Alkoholmisbrug
Psykisk sygdom

Sofie

- Mor til Benjamin, Jonas og Jessica
- Ny partner

Benjamin 16 år

- Har krænket sin lillebror flere gange gennem flere år
- Måske også lillesøsteren

Jonas 8 år

Mediationer

Jessica 11 år

CASE

Brev til Benjamin fra mor

Vi vil gerne sige undskyld, Benjamin, for at vi ikke kunne være de forældre for dig, som vi gerne ville. Vi er kede af alle de skænderier, som vi havde, inden du flyttede hjemmefra.

Vi kunne mærke, at du ikke havde det godt, og vi er smadder ærgerlige over al den tumult, der var derhjemme. Vi er glade for, at vi har fået det godt sammen, efter du flyttede hjemmefra. Vi føler, at vi har fået vores dreng igen.

Det, der skete med Jonas var forkert, men vi er ikke sure på dig, og vi elsker dig stadig lige højt. Vi vil altid være der for dig. Vi er kede af, at vi ikke kunne passe på dig og Jonas.

CASEEKSEMPEL

Brev til Benjamin fra far

Vi er stolte af dig Benjamin over, at du har erkendt det, der skete med Jonas.

Jeg er ked af, at jeg ikke har været der mere for dig på grund af sygdom i familien.

Du har haft et turbulent liv med mange flytninger. Jeg synes, at du har klaret det flot, selvom du har haft nogle problemer.

Vi elsker dig over alt på jorden som altid.

BENJAMINS REAKTION

”Min far skrev, at han var ked af, at han ikke havde været der hele mit liv. Det er en stor ting at sige for ham. At han endelig har indset det. Det var dejligt. Det kom bag på mig, at han ville sige sådan, for det er første gang, at han har sagt de ord til mig. Så det kom bag på mig.

(Jeg havde) lidt blandede følelser. Sådan forvirret og glad. I chok over, at han kom frem og sagde sådan. For det har endelig fået ham til at se, at han ikke altid lige har været der for mig. Det er også derfor, at jeg er endt i nogle andre situationer”.

BENJAMIN PÅTAGER SIG ET ANSVAR

”Jeg sagde undskyld for det var sket, og at jeg ikke var sur på ham, og at jeg stadig elsker ham overalt på jorden (...) Det lettede en hel del, fordi jeg bare har gået og ventet på det i et halvt år”

”Før jeg mødte mine søskende var jeg pisse nervøs. Og på en måde lidt bange for, hvad der skulle ske. Jeg ved godt, jeg er en stor teenager, men jeg kan sgu godt stadig være bange for, hvis jeg ikke lige jeg ved, hvad der skal ske. Det kan jeg. Bange og nervøs for, hvad der skulle ske, hvis jeg lige pludselig skulle gå i baglås i mit og min lillebrors møde, og så bare sidde og være fuldstændig baglåst, det ville jeg heller ikke have skete. Og det bedste efter, det var at få snakket med dem og få set dem igen. Så har jeg sådan set haft det godt lige siden. Jeg har også set dem efterfølgende og skal se dem igen i næste uge. Det glæder jeg mig til”.

JanusCentret

CASE

**DA VICTORS FAR
PÅTOG SIG ET
ANSVAR**

DEN DOBBELTE ROLLE: AT MODTAGE OG GIVE EN UNDSKYLDNING

”Bare det at tænke på, at du kommer en uge før, og først så mærker du at være den, der får en undskyldning, og så ved du så, hvordan det er, når det er din tur til en give en. Nu når jeg sidder og taler om det, så får jeg faktisk tårer i øjnene”

”I starten, der sidder du og tænker ’Jeg vil ikke det her’, og du prøver at trække dig væk fra det, og når du så endelig kommer ind og får en undskyldning, så kan du mærke, at det faktisk er bedre at gøre det. Fordi du kan mærke, at du får det bedre. Altså den der får undskyldningen”.

Victor

NÅR FORÆLDRE PÅTAGER SIG ET ANSVAR

”Jeg føler mig fri i forhold til Victor. Jeg har afleveret den undskyldning, der har ligget mig på sinde i så mange år. Den har jeg fået sagt nu.

Så nu kan vi starte fra bunden af. Nu har vi et helt nyt grundniveau at starte og bygge vores fælles forhold og tillid til hinanden på. Det er dejligt og befriende”.

Faren Lars

JanusCentret

**TAK FOR
OPMÆRKSOMHEDEN**